

Globální cíle udržitelného rozvoje

17 aktivit k 17 cílům

Skauti
na Zemi

O této publikaci

Tato publikace vznikla v roce 2017 jako součást tříletého evropského projektu "Scouts and Guides, Active Global Citizens" financovaného Evropskou komisí v České republice známého pod jménem Skauti na Zemi.

V rámci projektu spolupracovaly neziskové organizace zabývající se globálním vzděláváním a skautské organizace ze sedmi evropských zemí. Jejich cílem bylo prosazovat společnou vizi přístupu ke skautingu, který by zohledňoval myšlenku globálního občanství. Vzdělávání v oblasti globálního občanství poskytuje dětem a mladým lidem dovednosti a motivaci k tomu, aby se postavili globálním nerovnostem – a zasadili se o spravedlivější budoucnost pro všechny.

Organizace zapojené do projektu spolupracovaly na tvorbě praktických a poutavých nástrojů, které pomohou vedoucím skautských oddílů zapojit otázky globálního občanství do skautské praxe. Nově vzniklé nástroje přináší rámec globálního občanství pro skauty a skautky, podporuje je v sebehodnocení a nabízí aktivity pro děti a mladé lidi. V České republice jsou tyto nástroje dostupné na: www.skautinazemi.cz

V České republice spolupracovaly na projektu organizace Junák – český skaut a NaZemi.

Při realizaci workshopů pro vedoucí skautských oddílů na téma globální občanství ve Skotsku Scotdec spolupracoval s organizacemi Scouts Scotland a GirlGuiding Scotland (skautské organizace ve Skotsku). Z těchto workshopů vzešla myšlenka vytvořit poutavé a praktické aktivity vztahující se k cílům udržitelného rozvoje speciálně určené pro skautské vedoucí. Výsledkem jejich práce jsou tyto kartičky.

Světová asociace skautek (WAGGGS) a Světová organizace skautského hnutí (WOSM) dohromady čítají přes 50 milionů členů z více než 200 zemí. Obě tyto organizace se veřejně zavázaly k podpoře cílů udržitelného rozvoje.

Junák - český skaut

Scotdec

NaZemi

Skauting

a cíle udržitelného rozvoje

Skauting je celosvětové hnutí. Ve více než 200 zemích světa skládají skauti slib dělat všechno pro to, aby pomáhali ostatním. A tohle nás spojuje. Ačkoliv mluvíme různými jazyky a máme různé kultury a víry.

Ve čtvrtém bodě skautského zákona skauti a skautky říkají, že jsou přáteli všech lidí dobré vůle a jsou si vzájemně sestry a bratry. Jako skauti a skautky tedy slibujeme, že budeme vystupovat jako aktivní občané jak ve své komunitě, tak ve světě – o své bratry, sestry a přátele se totiž zavazujeme starat.

Stejný závazek najdeme v jádru cílů udržitelného rozvoje.

Cíle udržitelného rozvoje byly stanoveny členskými státy OSN v roce 2015.

Celkem 17 cílů usiluje o:

- vymýcení extrémní chudoby,
- snížení nerovnosti,
- zastavení změn klimatu.

Naplnit tyto obdivuhodné cíle do roku 2030 se podaří jedině v případě, že k tomu přispěje každý z nás.

Další informace o cílech udržitelného rozvoje najdete na:

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs

Kartičky s aktivitami k cílům udržitelného rozvoje

Cílem těchto kartiček je seznámit skauty a skautky všech věkových kategorií s cíli udržitelného rozvoje a hledat spolu s nimi způsoby, jak se mohou k řešení globálních problémů postavit ve svém blízkém i v širším okolí. V této brožurce najdete shrnutí každého z cílů, na kartičkách pak na vás čekají ke každému z nich aktivity, které můžete uskutečnit se svým oddílem. Součástí brožurky jsou také nápady, kam můžete své úsilí směřovat dál.

Aktivity dětem a mladým lidem pomohou:

- zkoušet a učit se nové věci,
- pochopit, co to znamená být aktivní a zodpovědný/á občan/ka,
- zjistit, jak mohou být prospěšní/é vlastním komunitám i světu,
- podívat se na problémy z jiného úhlu pohledu a vytvářet si vlastní názory i na to, jak to máme my.

Současné výchovné nástroje

a cíle globálního udržitelného rozvoje

Představení všech sedmnácti hlavních cílů včetně aktivity ke každému z nich je v našem prostředí unikátní. V současných skautských stezkách se globálních cílů udržitelného rozvoje dotýká oblast *Svět kolem nás*.

V Cestě Země zjišťujeme, odkud pochází zelenina, kterou můžeme koupit v obchodě, jaké běžné věci pocházejí z ropy, odkud je oblečení, které běžně nosíme, a co je to Fair trade. Oblast se týká i postojů, připomíná nám, že se nemáme posmívat lidem za jejich odlišnosti, doporučuje nám navštívit památku vážící se k různým národnostem.

V Cestě Vody se zaměřujeme na pomoc potřebným, přemýšlíme, komu bychom pomohli ve sbírce, hledám blízkou veřejně prospěšnou organizaci, vyhledáváme pořad o pomoci potřebným a zjišťujeme, kde pomáhá naše armáda a co tam dělá. Zajímáme se, co znamená být obětí předsudku, hledáme netolerantní vtipy, navštěvujeme památky připomínající netolerantní postoje k menšinám či skupinám lidí.

V Cestě Vzduchu vyhledáme informace o zemích, kde je zneužívána dětská práce, srovnáváme ceny výrobků Fair trade s podobnými v běžném obchodě a zamýšlíme se, proč

je cena rozdílná. Společně navštívíme výstavu týkající se jiné kultury nebo doby, zajímáme se o různá světová náboženství a jejich svátky.

V Cestě Ohně vymýšlíme, jak pomoci dětem v rozvojových zemích a pomoc se snažíme uskutečnit. Přemýšlíme, koho a jak může ovlivnit větší změna (stavba supermarketu, nová železnice, ...). Zjišťujeme, jaké potraviny, co běžně jíme, se pěstují na místě deštých pralesů, a vymýšlíme, jak omezit jejich konzumaci. V oblasti postojů vymazáváme ze své řeči nálepky a předsudky. Připravíme program o návštěvě cizí země či program o některé z menšin, které žijí na našem území.

V budoucnu tyto cíle naleznete také v odborce Světoobčan/Světoobčanka.

Nejen k plnění stezky, ale i k hlubšímu pochopení problematiky globálních cílů udržitelného rozvoje může pomoci tato příručka s aktivitami.

Jak začít

pár nápadů, jak svému oddílu představit 17 cílů udržitelného rozvoje

Pusťte si animované video:

Největší lekce pro svět (<https://youtu.be/6qAbzDW6B9c>)

Po shlédnutí videa si vyzkoušejte následující úkoly:

- Nakreslete komiks, který bude mít jen jedno políčko. Jeho hlavními postavami budete vy sami jako superhrdinové, kteří zachraňují svět pomocí svých superschopností. V bublinách znázorňujících řeč napište, jak byste mohli přispět k naplnění cílů.
- Nakreslete smějící se obličej a napište nebo nakreslete k němu do bubliny cokoliv, co by podle vás mohlo udělat ze světa lepší místo k životu. Vzájemně se o své nápady podělte. Na závěr všem řekněte, že cíle udržitelného rozvoje jsou tu proto, aby se na světě žilo lépe každému z nás, ale že zvláštní důraz kladou na ty nejchudší a nejzranitelnější osoby z celého světa.
- Vyberte si ve skupinách nebo dvojicích cíl, který považujete z vlastního hlediska za nejdůležitější, a potom vytvořte logo nebo plakát pro jeho propagaci.
- Vyberte ve skupinách jeden cíl a prozkoumejte, co znamená pro lidi ve vašem okolí. Každá skupinka stanoví 5 kroků, kterými by mohla přispět ke splnění vybraného cíle. Tím si připomeneme, že cíle udržitelného rozvoje platí pro všechny země po celém světě.
- Můžete o cílech a o tom, co pro vás znamenají, tweetovat. Tweetujte [@TheGlobalGoals](#) [#globalgoals](#)

Další nápady najdete na:

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

<http://bit.ly/2i7YGuT>

„Nikdy nepochybuje o tom, že svět dokáže změnit malá skupinka přemýšlivých angažovaných občanů. Nikdo jiný to totiž ještě nedokázal.“

Margaret Mead

Cíl 1

Vymýtit chudobu

Shrnutí (Pracovní list na straně 21)

Tento cíl se zaměřuje na několik obecných otázek, např. na snížení počtu osob potýkajících se s chudobou nebo na podporu zvýšení vládních výdajů na boj proti chudobě. Prosazuje také změny ve společnosti a v infrastruktuře, které chudobě pomáhají předcházet (sociální péče, podpora podnikání a rozvojové projekty cílené na konkrétní problémy). Až se budete seznamovat s tímto cílem, mějte na paměti životní situace účastníků a účastnic aktivity a postupujte citlivě. Pro některé z nás chudoba není jen prázdné slovo, které se nás netýká.

Díličí cíle

- Zajistit, aby nikdo nežil v extrémní chudobě.
- Na polovinu snížit počet lidí, kteří žijí v chudobě jakéhokoliv typu.
- Sociální péče, například podpora v nezaměstnanosti, bydlení a zdravotní péče zdarma pro ty, kdo ji nejvíc potřebují.
- Dát lidem možnost vlastnit majetek, podnikat a být součástí ekonomiky, aby mohli vydělávat peníze a přispívat společnosti.

- Obydlí a infrastruktura připravené vzdorovat katastrofám, aby tyto události už na chudé neměly větší vliv než na zbytek společnosti.
- Podporovat země s vysokou mírou chudoby v zavádění rozvojových programů, které jim umožní vymýtit chudobu.
- Přimět vlády, aby odsouhlasily větší investice do programů a projektů, které usilují o vymýcení chudoby.

Aktivita

Využijte sadu kartiček a společně se zamyslete nad tím, co děti a mladí lidé v České republice považují za „nezbytné“ a co za „běžné“.

Kam dál

- Organizace **Česko proti chudobě** a **Patron dětí** fungují v České republice a usilují o zlepšení podmínek dětí a mladých lidí, kteří neměli takové štěstí jako jiní. Zjistěte více o jejich činnosti.
- Ve Skotsku jsou to organizace **Child Poverty Action Group** a **Save the Children**. Prozkoumejte i zde, co tyto organizace dělají.

Cíl 2

Vymýtit hlad

Shrnutí (Pracovní list na straně 22)

Některé dílčí cíle se věnují drobnému zemědělství a životnímu prostředí. Zásadní roli hrajte to, aby se potraviny pěstovaly blízko svým budoucím strávníkům a aby zemědělci svou úrodu produkovali udržitelným způsobem. Jako celek hledá tento cíl cestu k obchodování s potravinami, která by vyhovovala jak pěstitelům, tak kupujícím.

Téma boje s hladem je vhodné uvést společně s ostatními aktivitami zaměřenými na jídlo. Díky tomu si účastníci a účastnice uvědomí spojitost svých vlastních stravovacích a nákupních návyků s globálními problémy.

Dílčí cíle

- Zajistit, aby každý člověk mohl jíst každý den v roce.
- Zajistit, aby nikdo nebyl podvyživený a aby měli dostatek potravy děti, těhotné a kojící ženy a staří lidé.
- Zvýšit podíl produkce potravin od malých producentů.
- Zajistit, aby zemědělství nemělo negativní dopad na životní prostředí a aby se zemědělské metody dokázaly přizpůsobovat změnám podmínek způsobeným změnami klimatu a přírodními katastrofami.

2 KONEC
HLADU

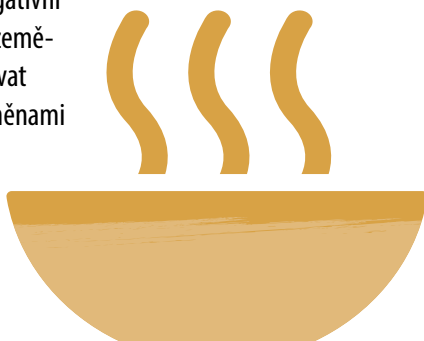
- Investovat více peněz do podpory zemědělství a produkce jídla v rozvojových zemích.
- Zajistit, aby se s jídlem po celém světě obchodovalo spravedlivě.
- Zajistit, aby se vyprodukované jídlo dostávalo k lidem dříve, než se zkazí, a zajistit stálé dodávky jídla, díky kterým budou ceny stabilní a předvídatelné.

Aktivita

Prozkoumejte, odkud pochází naše jídlo a proč někteří lidé hladoví. Vypěstujte si vlastní potraviny a na vlastní kůži zjistěte, odkud se naše jídlo bere.

Kam dál

- Vyhledejte ve svém okolí obchody, které prodávají biopotraviny, lokálně produkované potraviny nebo produkty Fair trade.

Cíl 3

Dobré zdraví a kvalita života

3 ZDRAVÍ
A KVALITNÍ ŽIVOT

Shrnutí

Mnohé z dílčích cílů se zaměřují na prevenci nemocí a zajištění kvalitní zdravotní péče pro všechny. Stejně důležité ale je zamyslet se nad tím, jak můžeme chránit svoje vlastní zdraví, a uvědomit si, jakou roli v něm hraje duševní zdraví a kvalita života.

Dílčí cíle

- Snížit počet žen, které umírají při porodu.
- Předcházet úmrtím novorozenců a dětí do pěti let.
- Zastavit epidemie nemocí jako je HIV/AIDS, malárie, žloutenka, nemoci přenášené vodou a další.
- Informovat o problematice zneužívání drog a alkoholu, o tom, jak předcházet závislostem, a také o otázkách spojených s duševním zdravím.
- Snížit na polovinu počet úmrtí a zranění způsobených dopravními nehodami.
- Poskytovat informace o plánování rodiny, sexuální výchově a reprodukčním zdravím.

- Zajistit, aby všichni lidé měli přístup ke zdravotní péči, kterou potřebují, a aby součástí této léčby byly také fyzicky i finančně dostupné léky a vakcíny.
- Významně omezit počet úmrtí a nemocí způsobených nebezpečnými chemikáliemi a znečištěním či kontaminací vzduchu, vody a půdy.

Aktivita

Prostřednictvím simulační hry zjistěte, jak snadno se šíří nemoci a jak je důležité umývat si ruce.

Kam dál

- Pokud se věnujete první pomoci, zdůrazněte, jak je důležité používání rukavic (je to z podobného důvodu jako mytí rukou).

Cíl 4

Kvalitní vzdělání

Shrnutí

Kvalitní vzdělání zásadně ovlivňuje životní příležitosti mladých lidí po celém světě. Umožňuje jim plně se zapojit do společnosti. Dílčí cíle proto hledají cesty ke zlepšení kvality a dostupnosti vzdělání pro děti po celém světě. Stejně důležité je, abychom si uvědomovali, co všechno můžeme díky kvalitnímu vzdělání dělat se svými životy.

Dílčí cíle

- Zajistit přístup k bezplatnému školnímu vzdělání pro každého.
- Zajistit, aby mohlo každé dítě chodit do mateřské školy a bylo dostatečně zaopatřeno, aby následně mohlo získat základní vzdělání.
- Zajistit, aby měl každý přístup k navazujícímu vzdělání a mohl získat kvalifikovanou práci.
- Více lidí má schopnosti, které potřebují, aby získali dobrou práci.
- Zajistit rovný přístup ke vzdělání pro ženy, osoby všech ras, handicapované a děti, které jsou například uprchlíky.
- Všichni mladí lidé a většina dospělých umí číst.

- V rámci vzdělávání se lidé učí, jak se starat o sebe navzájem i o naši planetu.
- Vytvořit lepší místa pro výuku.
- Vynaložit víc peněz na stipendia, která umožní lidem z rozvojových zemí a malých ostrovů získat vyšší vzdělání v zahraničí.
- Zajistit větší počet učitelů po celém světě a především v rozvojových zemích a na malých ostrovech.

Aktivita

Zakreslíme si vlastní cestu do školy a porovnáme ji s tím, jak se do škol dostávají žáci a studenti v rozvojových zemích.

Kam dál

- Zjistěte víc o **Doučování**, které nabízí v rámci sociální práce v České republice Člověk v tísni.
- Zjistěte víc o kampani **Send My Friend to school**: www.sendmyfriend.org

Cíl 5

Genderová rovnost

Shrnutí

Ženy a dívky tvoří polovinu světové populace, a proto v nich leží i polovina jejího potenciálu. I přesto genderová nerovnost přetrvává ve všech zemích světa a na všech úrovních. Měli bychom si zapamatovat, že bez ohledu na to, kde žijeme, je genderová rovnost základním lidským právem. Genderová rovnost hraje zároveň zásadní roli při naplňování dalších cílů udržitelného rozvoje, od snižování chudoby po zlepšování zdraví a kvality života dívek a chlapců.

Díličí cíle

- Skoncovat se všemi formami diskriminace žen a dívek po celém světě.
- Zabránit všem druhům násilí na ženách a dívkách, včetně obchodu s bílým masem a sexuálního či jiného zneužívání.
- Zamezit všem praktikám a tradicím, které mohou ohrozit fyzické, duševní a sexuální zdraví žen a dívek.
- Uvědomovat si, jakou práci ženy vykonávají doma, a oceňovat ji.
- Zajistit, aby ženy a dívky dostávaly rovné příležitosti k tomu vyjadřovat svůj názor a měly reálné šance angažovat se v politické, ekonomické a sociální sféře.
- Chránit práva žen na sexuální a reprodukční zdraví.

5 ROVNOST
MUŽŮ A ŽEN

- Podporovat zásady a zákony zajišťující genderovou rovnost, včetně reforem, které dávají ženám rovný přístup k vlastnictví pozemků a dalším formám vlastnictví, k finančním službám, dědictví a přírodním zdrojům a umožňující jim mít nad nimi kontrolu.

Aktivita

Prostřednictvím jednoduché simulační hry se zamyslete nad všemi formami předsudků vůči ženám a dívkám, včetně těch podvědomých.

Kam dál

- Znáte projekt **Free Being Me** od WAGGGS, který má za cíl podpořit nejen děvčata zvyšováním jejich osobního sebevědomí a sebevědomí ohledně jejich tělesného vzhledu?
- Zjistěte víc o projektu **#FromWhereIStand** a proveďte výzkum: <http://bit.ly/2ILVs35>

Cíl 6

Čistá voda a sanitační zařízení

Shrnutí

Život bez čisté vody tekoucí přímo z kohoutku a bez splachovacích záchodů si už skoro nedovedeme představit. Pro miliony lidí na světě přesto přístup k čisté vodě, k toaletám a základní hygieně není ani zdaleka samozřejmostí.

Čistá voda a sanitační zařízení (sanitace - soubor postupů, které mechanicky odstraňují nečistoty a snižují počet mikroorganismů) jsou pro splnění cílů zásadní. Mají vliv také na zdraví nebo třeba genderovou rovnost.

Díličí cíle

- Zajistit přístup k čisté vodě pro všechny.
- Zajistit, aby všichni lidé měli přístup k sanitačním zařízením (včetně čištění odpadních vod a dobrého odpadového hospodářství) a vzdělávání v oblasti veřejného zdraví a hygienických návyků.
- Sledovat kvalitu vody a snížit kontaminaci. Zamezit znečišťování vody chemikáliemi a jinými kontaminanty.
- Zlepšit způsoby nakládání s vodou a vyvinout lepší možnosti jejího opakovaného využití
- Zvýšit povědomí společnosti jakou roli mohou hrát při zlepšování vlastního systému využívání vody a sanitačního zařízení.

- Chránit a obnovovat ekosystémy spojené s vodou, jako jsou hory, lesy, mokřady, řeky, podzemní vody a jezera.

Aktivita

Venkovní simulační hra, díky které se zamyslíme nad významem čisté vody a nad problémy, kterým někteří lidé čelí, když se k čisté vodě chtějí dostat.

Kam dál

- Prostudujte příručku **Cena vody - vše o globálním problému nedostatku pitné vody**.
- Pusťte si následující video a udělejte si poznámky pro následnou debatu: water.org/water-crisis/womens-crisis.
- Debátujte: Jak ovlivňuje nedostatečný přístup k čisté vodě a sanitárnímu zařízení ženy po celém světě? Na jakých řešeních se v současné době pracuje?

Cíl 7

Dostupná a čistá energie

Shrnutí

V našem každodenním životě jsme závislí na spolehlivých a cenově dostupných zdrojích elektřiny. Doma napájí naše spotřebiče, ve škole ji potřebujeme při výuce a v noci nám zajišťuje teplo a bezpečí. Dobře fungující systém distribuce energie je zásadní ve všech sektorech, od firem přes zdravotnictví po vzdělávání a zemědělství. Pro země, které nemají stabilní dodávky energie, je velmi obtížné rozvíjet se a naplňovat i další z cílů udržitelného rozvoje, například cíle zaměřené na zdraví, omezení chudoby a ekonomický růst.

Díličí cíle

- Zajistit všem lidem přístup k cenově dostupným, spolehlivým a moderním zdrojům energie prostřednictvím nové infrastruktury a lepších technologií.
- Podporovat efektivní využívání energie – zasadit se o rychlejší vývoj technologií, které spotřebovávají méně energie.
- Na celém světě zvýšit podíl využívání obnovitelných zdrojů energie ve srovnání s ostatními zdroji energie.
- Společnými silami se zasadit o hlubší průzkum a rozvoj obnovitelných zdrojů energie a dalších forem čisté energie.

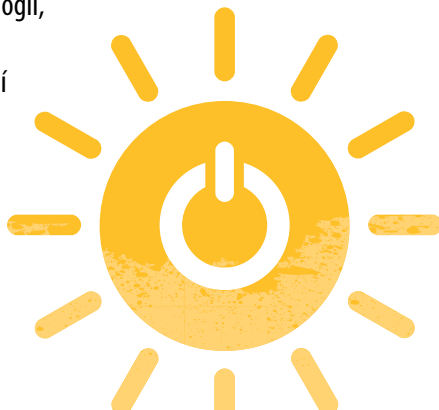
- Do roku 2030 rozšířit infrastrukturu a zlepšit technologie tak, aby moderní a udržitelná energie byla dostupná všem lidem v rozvojových zemích.

Aktivita

Prozkoumejte v přírodě zdroje udržitelné energie.

Kam dál

- Zjistěte, jaká je vaše ekologická stopa: <http://www.hraozemi.cz/>
- Porovnejte ji s ekologickými stopami mladých lidí po celém světě pomocí této kalkulačky: <http://bit.ly/2blyNR9>

Číslo 8

Důstojná práce a ekonomický růst

Shrnutí (Pracovní list na straně 23)

Vymýtit chudobu dokážeme jedine v případě, že budou mít všichni lidé příležitost sehnat stabilní a dobře placenou práci. Vedle vytváření pracovních příležitostí musíme zlepšit pracovní podmínky a zajistit férové příjmy a bezpečná pracovní prostředí. Důležité také je, aby muži a ženy dostávali na pracovišti stejné příležitosti.

Díličí cíle

- Poskytovat podmínky pro bezpečnou, kreativní práci, která zaměstnance motivuje k vlastnímu rozvoji.
- Zajistit, abychom při veškerých ekonomických aktivitách brali ohledy na přírodní zdroje a chránili je.
- Prosazovat důstojnou práci a bezpečné pracovní prostředí pro všechny: muže, ženy, mladé, handicapované i migranty a migrantky.
- Snižit podíl mladých lidí, kteří nejsou ani zaměstnaní, ani se nevzdělávají nebo nepřipravují na kvalifikovanou práci.
- Předcházet nucené práci a dětské práci ve všech formách a úplně je vymýtit.
- Chránit pracovní práva a prosazovat bezpečné pracovní podmínky pro všechny zaměstnance a zaměstnankyně, včetně

migrantů, a především migrantek a osob v nestálých pracovních poměrech.

- Navrhnout a zavést nové strategie na podporu udržitelné turistiky, která vytváří pracovní místa a podporuje místní kulturu i výrobu.
- Zvýšit podporu rozvojových zemí poskytovanou v programu Aid for Trade (projekty na podporu obchodu) s důrazem na nejméně rozvinuté země.

Aktivita

Společně prozkoumejte dodavatelský řetězec oblečení a zjistěte, jak moc je férový.

Kam dál

- Zaměřte se na fairtrade bavlnu a zjistěte, jak je prospěšná pro producenty bavlny. Zjistěte, kde ve vašem okolí můžete koupit fairtrade bavlnu:

<http://bit.ly/2jm6ufX>

Cíl 9

Industrializace, inovace a infrastruktura

9 PRŮMYSL, INOVACE
A INFRASTRUKTURA

Shrnutí

Velkou část naší infrastruktury, jako jsou silnice, sanitační (soubor postupů, které mechanicky odstraňují nečistoty a snižují počet mikroorganismů) elektřina, voda a komunikace, považujeme za samozřejmost. Jak moc je ale naše infrastruktura udržitelná? Ekonomický růst, společenský rozvoj a boj proti změnám klimatu závisí na dobré infrastruktuře, udržitelném rozvoji a technologickém pokroku.

Díličí cíle

- Vyvinout udržitelnou a odolnou infrastrukturu, která podpoří ekonomický růst alepší kvalitu života.
- Zpřístupnit malým firmám podporu ve formě úvěrů a technické podpory, aby se mohly rozvíjet.
- Zajistit, aby společnosti podporovaly udržitelný rozvoj a neškodily životnímu prostředí.
- Stanovit zdroje pro výzkum, který se bude zabývat specifickými potřebami jednotlivých zemí a přispěje ke zlepšení technologií.
- Zajistit přístup k internetu a novým technologiím pro každého, a především pro obyvatele nejméně rozvinutých zemí.

Aktivita

Zahrajte si hru, která vás dovede k debatě o tom, jak přístup k technologiím zlepšuje komunikaci a zvyšuje efektivitu.

Kam dál

- **„60 % světové populace nemá přístup k internetu. Přestože čím dál víc lidí vlastní mobilní telefony, ve venkovských oblastech přetrvávají mezi lidmi rozdíly. K digitálním technologiím mají obvykle nejomezenější přístup ženy.“**
- **„Nejchudší domácnosti světa vlastní mnohem spíš mobilní telefon než záchod.“**
- Vyzvěte účastníky a účastnice, aby debatovali o tom, co si myslí o výše uvedených tvrzeních. Na co by se podle nich měly inovace zaměřit dřív - na digitální technologie, nebo sanitační?

Cíl 10

Omezení nerovnosti

10 MĚNĚ
NEROVNOSTÍ

Shrnutí

V mnoha zemích po celém světě i nadále přetrvávají nerovnosti mezi lidmi na základě výše příjmu, věku, handicapu, různé sexuální orientace či rasy, sociální třídy, etnické skupiny či náboženského vyznání. Rozdíl vidíme i v příležitostech, kterých se různým lidem dostává. Dokud budou některým lidem odprávný příležitosti, služby a šance na lepší život, nikdy nedosáhneme udržitelného rozvoje ani toho, aby se na naší zemi lépe žilo nám všem.

Díličí cíle

- Zajistit lidem, kteří žijí v chudobě, podporu, jež směřuje k rychlému a udržitelnému ekonomickému růstu.
- Zajistit, aby zákony a způsoby jejich uplatňování nediskriminovaly žádně skupiny obyvatel, ale aby naslouchaly potřebám lidí a zohledňovaly názory těch, na koho mají dopad.
- Napomoci systematické, bezpečné, pravidelné a zodpovědné migraci a mobilitě osob.

- Zajistit, aby zákony a sociální programy chránily znevýhodněné a zranitelné osoby. Například kvóty v politických stranách musí zahrnovat také mladé lidi, ženy, původní obyvatele a handicapované.
- Zajistit, aby osoby, které opustily jednu zemi a žijí v jiné, byly chráněny zákony.

Aktivita

Na příkladu dodavatelského řetězce čokolády si společně uvědomte, jaké nerovnosti existují mezi těmi, kdo se na řetězci podílejí.

Kam dál

- Prozkoumejte projekt www.nazemi.cz/cs/kakao či **Cadbury Cocoa Life** – do diskuse: Myslíte si, že jde o dobrou nebo špatnou iniciativu?

Cíl 11

Udržitelná města a komunity

11 UDRŽITELNÁ
MĚSTA A OBCE

Shrnutí (Viz samostatný pracovní list A4)

V současné době žije ve městech celá polovina lidstva, tedy 3,5 miliardy lidí. A tohle číslo dál poroste. Protože životy většiny lidí se budou odehrávat ve městech, musíme ve městském životě hledat řešení některých nejpálčivějších problémů, kterým jako lidstvo čelíme. Patří mezi ně chudoba, změny klimatu, otázky zdravotní péče nebo vzdělávání.

Dílčí cíle

- Zajistit, aby všichni lidé měli přístup ke kvalitnímu a bezpečnému bydlení a k základním službám.
- Poskytovat bezpečnou, organizovanou dopravu, která nepoškozuje životní prostředí a je také přizpůsobena specifickým potřebám dětí, žen a zranitelných osob.
- Zapojit do diskuzí a plánování úprav měst místní občany.
- Zvýšit úsilí vyvíjené směrem k ochraně a zachování světového kulturního a přírodního dědictví.
- Zvýšit odolnost vůči pohromám.
- Zajistit sledování fungování odpadového hospodářství a kvality vzduchu.

- Naučit lidi správně nakládat s vlastními zdroji a zajistit, že se dokážou postavit změnám klimatu.

Aktivita

Prostřednictvím venkovní aktivity prozkoumejte, co potřebujete k tomu, abyste byli schopni zajistit, že komunita funguje udržitelně a uspokojuje základní potřeby každého svého člena.

Kam dál

- Co jste v poslední době viděli ve zprávách? V čem jsou podle vás některé země zranitelnější než jiné? Proč mají přírodní katastrofy na některé země horší vliv než na jiné? Jaké faktory ovlivňují zranitelnost zemí?

Zaměřte se na jednu přírodní katastrofu, která se odehrála v nedávné době, a zjistěte, co lidé potřebovali k tomu, aby katastrofu přežili a napravili škody, které napáchala.

Cíl 12

Zodpovědná spotřeba a výroba

12 ODPOVĚDNÁ
VÝROBA
A SPOTŘEBA

Shrnutí

Očekává se, že v příštích dvaceti letech se bude rozrůstat střední třída. To je dobré znamení pro prosperitu jednotlivců, zároveň to ale přinese zvýšení nároků na omezené přírodní zdroje. Pokud se aktivně nezasadíme o změnu vlastních vzorců spotřeby a výroby, způsobíme nevratné škody na životním prostředí.

Vyzvěte děti, aby se zamyslely nad svými vlastními spotřebitelskými návyky – které věci potřebují a které chtějí?

Díličí cíle

- Snížit na polovinu světový průměr vyhozených potravin na člověka. Do řešení zapojit jednotlivce i firmy.
- Zajistit dodržování mezinárodních dohod o nakládání s nebezpečnými chemikáliemi a zasadit se o to, abychom se dobře starali o vzduch, vodu a půdu.
- Omezit produkci odpadu pomocí tzv. 3R: Reduce, Reuse, Recycle (Omezit, Opakovaně využít, Recyklovat).
- Zajistit, aby praktiky velkých firem byly zodpovědné, otevřené a vstřícné k životnímu prostředí.

- Zajistit, aby obyčejní lidé měli dostatek informací a vzdělání, a umožnit jim žít v harmonii s přírodou díky udržitelnému životnímu stylu.

Aktivita

Zjistěte, co se děje se starými mobilními telefony. Prozkoumejte, jak se můžeme stavět k vlastnictví, kupování a vyhazování mobilních telefonů.

Kam dál

- Uspořádejte s dětmi kampaň zaměřenou na recyklaci mobilních telefonů. Zjistěte, jaká recyklační schémata nabízejí na www.trideniodpadu.cz/mobiln-telefony či <http://bit.ly/2i7ZHTy>

Nechte účastníky a účastnice programu navrhnout plakátky a letáky, které pak rozdají ve svém okolí. Pokud má váš oddíl vlastní blog nebo facebookovou stránku, využijte toho k propagaci svých aktivit. Sledujte, kolik telefonů vybere každá skupina, stanovte časové rozpětí a vyhlasejte soutěž o nejlepší sběrače.

Cíl 13

Boj proti změnám klimatu

Shrnutí

Změny klimatu způsobuje lidská činnost. Předpokládá se, že tyto změny budou hrát zásadní roli v tom, jak a jestli budeme moci žít na naší planetě. Pokud se budeme změnou klimatu zabývat, můžeme zajistit udržitelný svět pro každého. Musíme ale jednat hned.

Díličí cíle

- Posílit odolnost vůči nebezpečím spojeným se změnami klimatu a schopnost reagovat na přírodní katastrofy ve všech zemích světa.
- Zabývat se otázkami spojenými se změnami klimatu v agendách vlád a stanovit zdroje pro boj se změnami klimatu.
- Zlepšit vzdělání, zvýšit povědomí a lidské i institucionální kapacity v boji za zmírnění změn klimatu, přizpůsobení se změnám, zmírnění jejich dopadů a včasná varování.

- Podpořit efektivní plánování a management v oblasti klimatických změn v nejméně rozvinutých zemích a na malých ostrovech a zaměřit se přitom na ženy, mladé a lokální marginalizované komunity.

Aktivita

V debatě zjistěte, co ostatní vědí o změnách klimatu, co si o nich myslí a co s nimi mohou dělat.

Kam dál

- Zapojte se do **Hodiny země**, každoroční celosvětové akce pořádané WWF, kdy se lidé sejdou a společně na hodinu zhasnou světla.

www.veronica.cz/hodinazeme/

Mnoho dalších nápadů na aktivity pro venkovní zábavu a noční dobrodružství.

wwf.org.uk/earthhour/youth-resources

Cíl 14

Život pod hladinou

Shrnutí

Přes tři čtvrtiny naší planety pokrývají oceány. V těch se ukrývá přes 80 procent veškerého života na Zemi. Velká část oceánů zatím čeká na prozkoumání. Na oceánech závisí živobytí milionů lidí po celém světě. Oceány také pomáhají s rozkládáním a odstraňováním odpadu a znečištění, jejich pobřežní ekosystémy působí jako nárazníky, které snižují dopady bouří. Oceány musíme chránit.

Díličí cíle

- Předcházet znečišťování moří všeho druhu a významně jej omezit a především omezit znečišťování moří, které je následkem našich aktivit na souši.
- Udržitelně spravovat a chránit mořské a pobřežní ekosystémy.
- Uvést v platnost zákony, které zakazují ilegální rybolov, rybolov přesahující stanovené míry a další destruktivní rybářské praktiky.
- Postavit se acidifikaci (okyselování) oceánů a minimalizovat její dopady, mimo jiné prostřednictvím hlubší vědecké spolupráce na všech úrovních.

- Do roku 2030 zvýšit ekonomické výnosy z udržitelného využívání mořských zdrojů (včetně udržitelného rybolovu, chovu mořských ryb a turistiky) malých ostrovních rozvojových států a nejméně rozvinutých zemí.
- Poskytnout malým rybářům přístup k mořským zdrojům a k trhům.
- Do roku 2020 zachovat minimálně 10 % pobřežních a mořských oblastí.

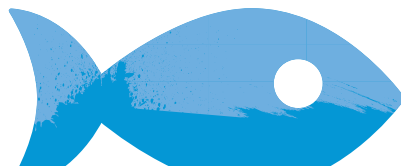
Aktivita

Zorganizujte sběr odpadu u místního rybníka nebo na březích řeky a zjistěte, jaké odpadky znečišťují naše rybníky a řeky.

Kam dál

- Zjistěte víc o technologii, která se využívá k čištění světových oceánů ve videu s českými titulky či v dalším anglickém odkazu:

How the oceans can clean themselves
www.theoceancleanup.com/technology

Cíl 15

Život na souši

Shrnutí (Pracovní list na straně 24-25)

Téměř 31 procent souše naší planety pokrývají lesy. Lesy nás udržují při životě. Produkuje vzduch, který dýcháme, vodu, kterou pijeme i potravu, kterou jíme. A přesto si lesy i nadále kácíme alarmující rychlostí. Povzbudte účastníky a účastnice, aby se zamyslely nad tím, jaké globální dopady může mít to, co dělají na lokální úrovni.

Díličí cíle

- Chránit a zachovávat ekosystémy (například pouště a deštné pralesy) dodržováním podepsaných mezinárodních dohod.
- Zmírnit deforestaci (odlesňování), vysadit větší množství stromů a zasadit se o reforestaci (zalesňování).
- Bojovat proti dezertifikaci (postupné přeměně krajiny na poušť), obnovovat poničenou zemi a půdu.
- Zajistit ochranu horských ekosystémů a jejich biodiverzity (biologická rozmanitost).
- Chránit ohrožené druhy zvířat a předcházet jejich vyhynutí: zastavit nekontrolované lovy a obchod s chráněnými druhy zvířat i rostlin. Zapojit do tohoto procesu komunity původních obyvatel.

15 ŽIVOT
NA SOUŠI

Aktivita

Využijte kartičky s aktivitami a zjistěte, co se stane na lokální i globální úrovni, pokud budeme pokračovat v kácení deštných pralesů.

Kam dál

- Pusťte si video se slovenskými titulky či video v angličtině: <https://youtu.be/3sYjJavBSSM>
- Pobavte se o poselství, které je nám předáváno v první video.
- Pobavte se o tom, proč jsou deštné pralesy tak důležité pro domorodé ženy v druhém video. Proč je třeba, aby se zapojily do snah o ochranu deštných pralesů a spolupracovaly s politiky při vytváření politických rozhodnutí ohledně ekosystému pralesů, tak bohatému z pohledu biodiverzity.
- Další informace o změně klimatu najdete na: www.forestsforthefuture.co.uk - zdroji, který zkoumá stromy, lesy a změny klimatu.

Cíl 16

Mír a spravedlnost

Shrnutí

Bez mírových, spravedlivých a inkluzivních společností není možné cíle udržitelného rozvoje splnit. Všichni lidé se ve svém životě musejí cítit v bezpečí, bez ohledu na to, jaká je jejich etnicita, víra nebo sexuální orientace. Pro dosažení cílů potřebujeme efektivní a inkluzivní veřejné instituce, které dokážou zajistit kvalitní vzdělání a zdravotní péči, férové ekonomické podmínky a inkluzivní ochranu životního prostředí.

Díličí cíle

- Skoncovat s násilím ve světě a zabránit úmrtím v důsledku násilí po celém světě.
- Skoncovat se zneužíváním, vykořisťováním, obchodem s bílým masem, násilím a týráním dětí.
- Zajistit, aby měl každý člověk stejný přístup ke spravedlnosti, ať už ve své zemi nebo na mezinárodní úrovni.
- Bojovat proti zločinu a korupci ve všech jejích formách.
- Zajistit, aby občané měli možnost vyjádřit svůj názor a vlády přijímaly rozhodnutí s ohledy na zájmy dětí i dospělých. Například děti a mladí lidé musí dostat šanci vyjádřit svůj názor před tím, než vláda přijme zákon, který bude mít vliv na jejich životy.

16 MÍR,
SPRAVEDLNOST
A SILNÉ INSTITUCE

- Zajistit, aby každé dítě mělo vlastní identitu, včetně rodného listu.
- Zajistit, aby všichni lidé měli bezplatný přístup k informacím.
- Posílit instituce, které předcházejí násilí, terorismu a zločinu.

Aktivita

Aktivita, při které si s účastníky a účastnicemi zahrajete na volby a potom zjišťujete, jaké to je, když k jejich názoru není přihlíženo.

Kam dál

- Prostudujte a zjistěte více o právech dítěte na:

<http://bit.ly/2mj808r>

Cíl 17

Partnerství pro udržitelný rozvoj

17 PARTNERSTVÍ KE SPLNĚNÍ CÍLŮ

Shrnutí

Abychom dokázali naplnit všech 17 cílů, je třeba do akce zapojit všechny bez výjimky - vlády, občanskou společnost, vědce, akademickou obec i soukromý sektor. Jednotlivé kroky vedoucí ke splnění cílů platí pro všechny a na jejich realizaci se mají podílet všechny země světa, jak rozvinuté, tak rozvojové. Nikdo nesmí zůstat z kola ven. Poslední z cílů se zaměřuje na posílení prostředků pro uplatňování zásad udržitelného rozvoje v praxi a oživení globálního partnerství.

Díličí cíle

- Pomocť zajistit, aby do roku 2030 všechny země úspěšně splnily všechny stanovené cíle. Cíle udržitelného rozvoje by měly být nedílnou součástí národních plánů. Jednotlivé státy pak samy určí, které problémy jsou v jejich zemi nejpalcivější.
- Zajistit, aby každý stát uvolnil pro plnění cílů udržitelného rozvoje vlastní finanční prostředky. Dále by se v procesu plnění cílů měly rozvinuté země zavázat k podpoře zemí méně rozvinutých.

- Respektovat politická rozhodnutí jednotlivých států, pokud jsou tato rozhodnutí konzistentní. Není například přípustné stanovit pravidla pro ochranu přírodních zdrojů a zároveň povolit jejich drancování.
- Spolupracovat s organizacemi a jednotlivci, kteří s tématy spojenými s cíly udržitelného rozvoje pracují dlouhodobě. Zapojit je do procesu naplňování cílů.
- Zajistit, aby jednotlivé státy zdokonalily své systémy správy dat a statistik, aby byly schopné přiléhavě zhodnotit, jak se jim daří cíle naplňovat.

Aktivita

Tato aktivita má dlouhodobější charakter. Odehraje se během několika večerů, za kterých si členové a členky oddílu nejprve stanoví, jaké problémy jsou jim nejbližší, a pak se začnou zabývat jejich nápravou.

Pracovní list k cíli 1 (viz strana 4)

Vymýtit chudobu

Kartičky s „běžnými“ a „nezbytnými“ věcmi

Pravidelné volnočasové aktivity (plavání, hra na hudební nástroj, členství v dětských organizacích)

Tři jídla a čerstvé ovoce nebo zelenina každý den

Hry, které se hrají doma

Připojení k internetu

Dva páry dobře padnoucích bot

Alespoň jedno jídlo, které obsahuje maso, kuřecí nebo rybí, nebo vegetariánskou obdobu

Peníze na zaplacení školních výletů a dalších akcí

Mít doma knihy (učebnice se nepočítají)

Klidné místo s dostatkem prostoru a světla na psaní domácích úkolů

Pár nových kousků oblečení, které není ze secondhandu

Vybava na hraní venku (kolo, kolečkové brusle)

Moc pozvat kamarády k sobě na hraní a jídlo

Moc slavit zvláštní příležitosti, jako třeba narozeniny

Pracovní list k cíli 2 (viz strana 5)

Vymýtí hlad

Pracovní list Proč lidé hladoví

„Dřív jsme měli kousek pole,
kde jsme si pěstovali rýži,
kterou jsme jedli. Pole nám
ale vzala firma, která pěstuje
ovoce a prodává ho do ciziny.“

Maria, Filipíny

„Anthonyho vyhnala z jeho
pozemku válka. „Můj dům,
moje cukrová třtina i moje
pomerančovníky shořely
na popel.“

Anthony, Keňa

„Někdy mi peníze vystačí
jenom na to, abych nakoupila
jídlo pro své dítě.
A já nemám co jíst.“

Annie, náctiletá matka, Anglie

„Dneska jsem nesnídal.
Obchody jsou plné jídla,
ale já nemám peníze,
abych si nějaké koupil.“

John, Anglie

„Můj manžel přišel o práci.
Takže teď doma nemáme
moc jídla. Už dva týdny jsme
nejedli maso.“

Marinalva, Brazílie

„Pěstujeme trochu kávy,
abychom si vydělali na jídlo
a oblečení. Platí nám ale
hodně málo, takže si toho
moc koupit nemůžeme.“

Silvia, Peru

S úpravami převzato z

<http://bit.ly/2IL9rqm>

Důstojná práce A ekonomický růst

Kartičky s rolemi

Pěstitel bavlny

Malá rodinná farma, surové materiály, manuální práce, období pěstování a sklizně, nepříznivé počasí, péče o rodinu

Tkadlec

Dlouhý a složitý proces, vysoce odborná práce, výplaty pro zaměstnance, splátky půjček na drahé stroje

Nákupčí bavlny

Obchodní rizika při nákupu a prodeji, zajišťování přepravy, nestálé trhy

Majitel obchodu

Výdaje na zaplacení prostoru, úpravy obchodu, reklama, slevy

Majitel továrny

Splňování požadavků na styl výrobků, kontrola kvality, platy kvalifikovaných pracovníků, zisky investuje do designu a výroby nových džín

Život na souši

Pracovní list Svět bez deštných pralesů

Rostliny deštného pralesa využíváme k výrobě léků, které by mohly pomoci v léčbě různých nemocí. Pokud deštné pralesy zničíme, přijdeme o možnost objevit důležité léky.

Pralesy pomáhají přesouvat teplo z horkých částí světa do těch chladnějších. Bez nich se klima podstatně změní.

Když se vykáčí prales, lidé, kteří v něm žijí, přijdou o domovy, živobytí i způsob života.

Koruny stromů tvoří stín a ochlazují své okolí.

V deštném pralesě žije více než polovina druhů zvířat celého světa. Pokud prales vykáčíme, tyto druhy vymřou a my ztratíme důležitou část biodiverzity.

Lesy chrání půdu před deštěm. Bez nich déšť půdu odplaví do potoků a řek, což může způsobit povodně.

Lesy pohlcují a schraňují uhlík. Pokud les vykácíme, uhlík ve formě oxidu uhličitého unikne do ovzduší a přispěje ke klimatickým změnám.

Deštné pralesy se vyvíjely miliony let, pokud je vykácíme, bude to trvat mnoho let, než znovu vyrostou.

Lidé, kteří v pralesě a okolo něj žijí, jsou závislí na čisté vodě. Potřebují ji, aby mohli pěstovat plodiny a aby byli zdraví. Spolu s postupným kácením pralesa ubývá srážek, a tím i vody.

Stromy jsou káceny, aby se na jejich místě pěstovala sója a palmový olej. Chemikálie, kterými se tyto rostliny postříkují, znečišťují řeky, zabíjejí ryby, ničí pěstitelům úrodu a mohou způsobovat zdravotní problémy.

Stromy pohlcují oxid uhličitý, vypouští kyslík a čistí vzduch, který dýcháme. Bez stromů deštného pralesa by byl vzduch mnohem znečištěnější.

**Převzato
z anglického originálu**
www.ourforestourfuture.org.uk

Scotdec je středisko globálního vzdělávání, které sídlí v Edinburghu a do centra vzdělávání klade globální občanství. Jsme přesvědčeni o tom, že mladí lidé ve Skotsku mají schopnosti a motivaci postavit se nerovnosti – a vytvořit spravedlivější budoucnost pro všechny. Snažíme se pracovat inkluzivně a participativně a ke vzdělávání přistupovat kreativně a vnímavě.

více informací o naší práci najdete na
www.scotdec.org.uk

Skauti na Zemi jsou společný projekt **Junáka – českého skauta** a organizace **NaZemi**, do kterého jsou zapojeny i další skautské a globálně vzdělávací organizace ze Slovenska, Polska, Slovinska, Řecka, Velké Británie i Německa - dohromady 11 organizací ze sedmi zemí. Cílem tohoto projektu (**Scouts and Guides - Active Global Citizens**) je posílit roli skautského hnutí v podpoře důstojného života, lidských práv, rovnosti a spravedlnosti ve světě. Usilujeme o to, aby skauti a skautky vnímali svět celistvě a v souvislostech a aby díky tomu dokázali domýšlet dopady svého jednání.

více informací o naší práci najdete na
www.skautinazemi.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Moje poznámky:

„Vzdělávání v oblasti globálního občanství poskytuje dětem a mladým lidem schopnosti a motivaci postavit se globálním nerovnostem a vytvářet spravedlivější budoucnost pro všechny.“

„Buďte tou změnou,
kterou si přejete vidět
ve světě.“

Mahátma Gándhí

Přeloženo z anglického originálu Global Goals For Sustainable Development 17 Activities for 17 Goals, Scotdec 2017. V České republice vydal Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, Senovážné nám 24,110 00 Praha 1 jako svou 327. publikaci. Praha 2017. První vydání.

ISBN 978-80-7501-122-0

Autoři: Kate Allen (Scotdec), Charlotte Dwyer (Scotdec) & Katie Goudie (www.katiegoudie.co.uk)

Autorka českého překladu: Martina Čáslavská

České úpravy: Michaela Gajdošová (NaZemi), Pavla Sýkorová a Petra Vacková (Junák – český skaut, z. s.)

Poděkování: Lyndsey Lauder (Scouts Scotland), Graeme Luke (Scouts Scotland) & Tasha Watson (Scouts Scotland)

Design: creativecontext.co.uk (07952 184 166) převzato z a inspirováno *The Global Goals*

Vytisknuto na papír s certifikací FSC.

V září 2015 se 193 světových lídrů dohodlo na 17 globálních cílech udržitelného rozvoje. Splnění těchto cílů by mělo znamenat konec extrémní chudoby, nerovnosti a změn klimatu do roku 2030.

Junák - český skaut má více než 57 tisíc členů a členek a je největší výchovnou organizací pro děti a mládež v České republice. Nabízí holčákům a klukům dobrodružství a partu kamarádů ve více než dvou tisících skautských oddílech po celé zemi.

Skauting je největší hnutí pro děti a mládež na světě - hlásí se k němu okolo 50 milionů dětí a mladých lidí. Děti a mládež podporuje v aktivním přístupu k vlastnímu osobnímu rozvoji a dává jim nástroje k tomu, aby se staly platnými členy společnosti. Proto je skauting vhodným místem pro prosazování a aktivní naplňování cílů udržitelného rozvoje.

Tato publikace vznikla za finanční podpory Evropské unie.
Za její obsah plně zodpovídá organizace Scotdec a NaZemi.
Obsah této publikace nemůže být chápán jako reflektující názory Evropské komise.